

ଲାନ୍ବୁ ଶୋକରବସୁ, ମରୁପ ଓଇବଗୀ ମରୀ ଥମଗେରା, ଚାରୌ ମୌରୋନରମ୍ଭୀ ହାୟରବସୁ
ତଥେଲ ଲମଦଗୀ ପୂରକଥିବା ତଥେଲୈ ମଣିପୂରଗୀ ତଥେଲୈ ଓଇରେଦୋ

ডা. নোংমাইথেম প্রমোদিনী

তথেঞ্জে,
 তথেঞ্জে খুবাম খুবাম হেঞ্জগা
 এনা ঐগী তুম্মদাইদা
 ঐগী মোন ময়াদা থনস্বদা
 যাওঞ্জকপা খুদিংগী
 নম্মকপা লেনমদুদি
 ইস! শাধিনা নুংশি

মতম অমদা ইশানা ইশাবু লৈশাবী ফারে হায়না খনবা হোরকপা মতমদা লুহোং-খোঙ্দেংবা
হাঙ্গ-নারেং তস্বা, টিপান থাবনচিংবগী হৌরমগা মরী লৈননা মাইকতা যাঙ্গা তোয়না শঙ্কুকথিব
ইশেনি। মণিপুরগী মমিং লৈরবা শৈশকপা ডো. হমোব নবগী মতমদু যাঙ্গা পাঞ্চাখিবা ইশেনি
ইশেগী মণুরবা নৎত্রাবা তথেল্লে লৈরাংগী মতিক ময়াইনা ওইরিদো, মদুমদি হায়বা ওমদ্রে
তথেল্লে শাংলম্বা উরবদি লেংগা অমতা থাদে, ইথন ইথন চোংশিন চোংশিল্লুনা পওহেজো হেক্কং
ব্রাম খূবাম। অদুনা থন্মী মোন মখাদা। তশেংনমক গুওজখি তথেল্লেদা। গুসিসু গুওরি অদুম্বক
গুওজৱকথিবগী চাংডি করিবু হায়রফন। মতম অমদা মোনখুম মোস্পাকফিদক লোনবদা তথেল্লে
য়াকুগা লোনখিবা ময়ামদো। হায়সু হায়বনি লৈশক লৈচুগা লৈনমগা অদুকী মতিক চুঁশিৱে। তইঁ
ইঁ, মদুননি নাপগী নাচোম ওইনরম্বিসু। অদুগা অমরোমদা শৈরেংবা কয়ানসু লৈরোং অসি
শথাদনা টাঁকৈ শৈবেং কুয়া ইন্বম্বিসু।

ଅସିଗୁଣ୍ଡବା ନୁହିଲେ କବା ହେଲାପିଲ୍ଲସୁ ।
ଯାଇଲାହୌତେଦିଗୀ ଲୈରକଥିବା ତଥେଲୈ ଲୈରାଂନା ମଣିପୁର ଅମସୁଁ ତଥେଲ (ତ୍ରିପୁରା) ଅନିଗ୍ରହିତ
ଯାରୋନେବନୀ ନକ୍ରବା ମରୀ ଥଞ୍ଚିଗା ଲୋଯନନା ମରୁପ ଓଟିନ୍ଦୁନା ଚଢ଼େକ-ଚଢ଼ିଶିନ ତୋନରଶ୍ମୀ ହାୟବନ୍ତି
ରମଦା ଲାଇରିକ କବାଦା ଇରି । ମଦୁଦୁସ ନନ୍ଦା କରିଗୁଣ୍ଡବା ମତମଦା ଲାନ ଶୋକୁଖିବନୀ ରାଫମ୍ବୁ ଥେବୈ
ଖୁଲ୍ଲାଂବା ଖୁନ୍କମଳୋନ ଅମସୁଁ କକଟିଂ ଖୁଷ୍ଟୋକ୍ରୋନାନଚିଂବା ଆରିବା ଲାଇରିକଶିଂଦା ଇରଙ୍ଗିରୀ ମତ୍ତୁ ହୁଏ
ମଦିଙ୍ଗୁ ନୋଂଦା ଲାଇରେନ ପାଥ୍ବନା ପାନବା ମତମଦା ଲାଇବୁଥୌ ମାପନୀଗୀ ମନୁଦା ନୋଥୋନବନୀ ଫାର୍ମ
ମାଯରମ୍ବା ଲୋଯନନା ଯୋଃଶ୍ଶ୍ଵର ଯୋଃଶ୍ଶାଗୀ ଥବକ୍ତା ମାଯପୁନବା ହୌଦାଂ ଲୌରମ୍ବା ଖୁଲ୍ଲାଂବନା ମହାକୀ ମନାର୍ଥ
ଶନଶିଂଗା ଲୋଯନନା ତ୍ରିପୁରାଦା ଚଳଲଶ୍ଚି । ମଫମ ଅଦୁନା ଶୀଜ କାଲିକା ଥେନଦୁନା ଯୁଧ ପାନମିଳିଥିବ
ଅମସୁଁ ଅମୁକ ଶୀଜ କାଲିକାଗା ଲୋଯନନା ହଲ୍କକଥିବନୀ ମତାଂବୁ ଶ୍ରୀ ନାଓରେମ ଅମ୍ବୁଟ୍ଟିମା ସିଂହ (ପଣ୍ଡିତ
ମଟୋବା) ନା ଇଥୋକପା “କକଟିଂ ଖୁଷ୍ଟୋକ୍ରୋନ” ହାୟନା କୌବା ଲାଇରିକା ଅସ୍ମାଇରି,

“ଲାଇନିଂଥୋ ଅସି ଥୋଣାଏ ମୀରେବାକ୍ତା । ତେଣାଉ ଯୋଃଥିବା, ଅମସୁଏ ଲାନ ଲୁହା ଓଇନ୍‌ଡା
ଚତ୍ରଧୂନା ତଥେଳ ମୀରୀଯପୃଷ୍ଠ, ମୟାଏ ମତମ ପାନ ପୁରେନ ନାଗା ଚିଙ୍ଗତୋମପୋକ, ସନା ହୟା
ଚିଙ୍ଗଦା ଶାଫୋଗୁରେ । ଶିଜ କାଲିକା ଲାଇରେମ୍ବଗା ଲମ୍ବକୁରୁନା ତାଲୋଯ ଲୁମଦିନରେ । ଚର୍ଚ
କୁମାନ ମତମ ଖରା ତଥେଳ ଖନଶେଷ ଖୁଲ୍ଲିଙ୍କୁନା ଲୈରିଷ୍ଟୋ ...” (ଲାମାୟ ୧୧)

চহী খৰগী মতুংদা লাইনিংথো অমদি শীজ কলিকা লাইরেন্সো অনিনা মঙ্গইরোইশিংখ লায়ননা মণিপুরদা থোকপদা তথেললোমদগী মৌই ৩২ গা লোয়নৱকথি হায়বগী রাফ লাইরিক অসিদা পল্লি। চৈথারোল কুম্বাবদা ইরম্বগী মতুং ইমা মেদিংঙ্গু লমক্যাস্বী হাত্তজা ইম্বজা ১৫১৪ দা তথেলদগী লাইরিক ইবা গবিচ্ছু কোবা নুপা অসি মণিপুরদা লাকথি। মসিদুন্নতনা তথেল অমসুং মণিপুর অনিগী মরজ্জা লান শোকুথিবা মতাং কয়াগী মনুংদা মেদিংঙ্গু বোম্বনা পালনবা মতমদা তথেলশিংনা লৈমতাক ফাওবা চঙশিলক্তুনা মণিপুরদা লান্দারকথি মিংথো মশামক যাওনা মণিপুরী লান্মীশিংনা লৈমতাক যৌবা ফাওবা চঢ়তুনা লান শোকুথি। লান মসিদা তথেলশিংবু মায়থীবা পীরবা মতুংদা লান শুন্মুকী নীংশিং খুদম ওইনা ইং কুমজা ১৫৩০

ଦା ତଥେଳ ଲାନଫାଶିଂବୁ ଶିଜିମଦୁନା ରାଂଖେଦା ତଥେଲଖୋଃ କୌବା ଖୋଃ ଅମା ତୋହଲମ୍ବୀ । ମତ ଅସି ଚୈଥାରୋଳ କୁଞ୍ଚାବଦ ଅସୁନ୍ନା ଇରି ।

“ଲାଇ ମୁସେରାଗୀ କୁମ ଶକ ୧୪୫୫ ଲାନଦି ତଥେନ ଗୁମ୍ଭେ । ଲାନଦି ଆରାଇ ତୋଳାଇକୁଙ୍ଗ ଲୋନମା ଥାବା ସାନୋଂବା ଫାଯାଏ । ନିଂଠୌଜମ ତୋନଲୋଇ ଶିଏ । ବାଇରୋକପା ଲମାର୍ମା କୁମଦି ଶକ ୧୪୫୬ ତା ତଥେନ ଖୋଇ ତୋଏ ।” (ଲାମାଯ ୨୪)

ମତୋ ଅସୁଲ୍ଲା ମୈଦିଙ୍ଗୁ ପାମହେବା (ଗରିବନିରାଜ) ନଚିଂବା ନିଂଧୀ କୟାଗୀ ହାକ୍ତକ୍ଷୁ ତଥେଲଗା
ଲାନ ଶୋକୁଥିବଗୀ ବାରି ଲୈ । ଶମିଜିଲ୍ଲା ହାୟବଦା ଲୈବାକ ଅଣି ଅସି ଅଞ୍ଚନବା ମତମଦଗୀ ଅମନ
ଅମ୍ବୁ ଶକ ଖଣ୍ଡନକଥି ହାୟବଦା ହାୟମନବା ଥୋକ୍ଳୋଇ ।

ପଞ୍ଜାବୀ ଲେଖନା ଶକ୍ତରକଥିବା ଅଦୁନା ମରମ ଓଇଦୁନା ତଥେଲଦନୀ ପୂରକଥିବା ତଥେଲୈ ଲେରାଙ୍କମଣିପୁରଦା ମକା ଲାହୁ ଲୈଶାଃ ତସ୍ଵଗା ଲୋଯନନା ମହାକୀ ନୀଥିରବୀ ଲୈଶକ ଲୈତୁ ଅମଦି ନୁଂଶିରବ ଲୈନେମନା ମୀପମ୍ ଖୃଦିମଙ୍କି ଥମ୍ବୋଯବୁ ନୁଂଓନହିଲୁ ହାୟବଦ ହାୟମନବା ଥୋଳୋଇ। ମତୋ କରମା ହାୟବିର ଲୈ ଅସିନା ଲମଦମ ଅସିଦା ମୌରକଥିବଗେ ହାୟବଗୀ ବାରୀ ବାଖୋଓ “ଲୈରୋଲ” ହାୟନା ମିଂଥୋନବ ଖୁମୁଛେ ଧରନେଶ୍ଵରିନା ଖୋମଜିନବା, ମୀପଲ୍ସ” ମୁଜିଯମ କକଟିନା ଫୋଙ୍ଗା ଲାଇରିକ ଅସିଦା ମରିବା ଚୁଯା ଇରି। ମୈତେ ଲୈବାଙ୍ଗ ମୈଦିଂଙ୍ଗ ଖୁମୋନ୍ଦନା (୧୨୬୩-୬୭) ପାଲିତେ ମତମଦା ମୋଇରାଙ୍କ

ଲୋଇଜାଓସ୍ମା ନିଂଧୋ ଓଇଦୁନା ପାଳନ୍ତୀ । ମୈଦିଂଶୁ ଖୁମୋଦ୍ଦଗୀ ମଜାଇବେଶ୍ୟା ରାଙ୍ଗମଳେନ ଚନୁ ନହାଇଲା
ମୋଇରାଂ ନିଂଧୋ ଲୋଇଜା ଗୁମ୍ଫଦା ଥାଜରମ୍ଭୀ । ମଜାଇବେଶ୍ୟା ଅପାଞ୍ଚା ଅନିବ୍ୟା ମତୁଂ ଇହା ସନ
ଲୁପାନା ଅନୁପୋଂ ଓଇନା ପୀବଗୀ ମହେତା ମୋଇରାଂଦା କୈଥେଲେ ଅମା ଶେଷଗଣବା ଲମ୍ବ ଲୈରଗନ୍ତି
ପାରମ୍ଭୀ । କୈଥେନ ଅଦୁ ଶେଷା ଲୋଇରବା ମତୁଂଦା କୈଥେଲେ ଶଙ୍କାବଗୀ ଥୌରମ ପାଞ୍ଚଥୋକୁଦବା ନୋଂମା
ରାଙ୍ଗଲିଙ୍ଗେଦଗୀ ହୋନା ଶେମ-ଶାବା, ପୋଂଲମ ଚରେମ ଲାଙ୍ଗବା ହୋରମ୍ଭୀ । ଥୌରମ ଅଦୁ ଯାଓନନବର୍ବନ୍ଧ
ମୋଇରାଂଗୀ ମଫମ ପୃଷ୍ଠମକ କାଚିନ କୋଯା ଥୁଣା କେଗେ ଶଙ୍ଗାଇତୁ ଖୋଣ ଯାଂବନା ପାଉ ଚେଲ୍ଲମ୍ଭୀ । ମତ
ଅଦୁନା ତ୍ରିପୁରାଦଗୀ ତଥେଲେ ସନାମନିକ କୌବା ଲମ୍ବୋନବା ନୁପା ଅମା ମହାକୀ ମରଫ ଅମଗି ଶୂମା
ଥୁଳମ୍ଭୀ । ମୋଇରାଂଦା ଇରାଙ୍ଗ ଲାଙ୍ଗନରମ୍ଭା ମଓଂଦୁ ଉବଦା ମରମ ହଂଲମ୍ଭୀ । କୈଥେଲେ ହୋଙ୍ଗବଗୀ ଥୌରମ
ପାଞ୍ଚଥୋକୁଦୌରି ହାୟବା ଖଞ୍ଗଲବଦା ମହାକୁନ୍ଦା ମରମଦଗୀ ପୁରକପା ଲୈ ଅଦୁ ମୋଇରାଂ ଲୈମଦା କଂଢିବା
ହାୟନା ଖନଥି ।

ଫିଜେୟ-ଲୈତେଂଲଦୁନା ଶାମୁ ମଥକ୍ତା ତୋଳଗା ଲୂପା କାଗୋକ ମନୁଦା ହାହିଗା ପୁରକପା ଶେଳ ମ୍ୟାମାଦ
ଅଦୁ ଲୈମାଯଦା ଚାଇର-ଚାଇରଦୁନା ଲେଙ୍ଘଥୋରଙ୍ଗମ୍ଭୀ । ମତମ ଅଦୁଦା ତଥେଲ ସନାମନିକ ଲଙ୍ଗୋନବନ
ମଞ୍ଜକ୍ତା ଫି ଯେସ୍ତୁନା ମହାକ୍ରା କଂଚଗେ ହାୟନା ଚେକଶିଳ୍ପା ଥମଜଖିବା ଲୈ ଅଦୁ ଲା ଅମଦା ଫଜନ
ଯୋହିଗା ମୋଇରାଃ ଲୈମଦା କଂଲମ୍ଭୀ । ମୋଇରାଃ ଲୈମନା ସନାମନିକୀ ମରି ମଥୋଷ ଖଣ୍ଡଲବା ମତୁଦା ଲୈ
ମଧ୍ୟୋମ ଅଦୁ ଲୌଶିନବୀରମ୍ଭୀ । ଲୈ ଅଦୁ ହାଇଦୋକ୍ରୁନା ଯେଂଲଗା ଲୈ ଅଦୁଗୀ ମରିଏ ହଂବା ମତମା ମୋଇରା
ଲୈମନା ମରିଏ ଥୋନବୀଯ ହାୟନା ହଞ୍ଚିଲମ୍ଭୀ । ମତମଦୁନା ମୋଇରାଃ ଲୈମନା ଲୈ ଅଦୁ ଥାଙ୍ଗିଲଗା ମ୍ୟାମାଦ
ଉଂପଗା ଲୋଯନନା ତଥେଲଦଗୀ ପୁରକପା ଲୈନି ହାୟଦୁନା ତଥେଲେ ହାୟନା ମିଂଥୋନାଥି । ମତାଃ ଅସିନ
ଅସୁଲ୍ଲା ଶିଥାରି,

ଲୈରାଂଗୀ କୋଲୋଇ ମମିଂଥୋର

ଇଙ୍ଗୀ କୁମଦମଲେ, ଇଙ୍ଗେନ କୁମଖାଇଟେ

ଇପୁ ତଥେଲ ଶ୍ରୀଜା ଲାଇରବନା ତଥେ

ଲୈବାକ୍ତଗୀ ପୁରକଟ୍ଟ ହାୟଦୁନା

ତଥେଲଗୀ ମିଂଥାଂ ଲୌଦୁନା ଇମା କେ

ଲୋଇଦାମ ନରା ତଥେଲୈ ହାୟନା କୋଳୋଯାଥ । (ଲାମାୟ ୧୧

অতোঙ্গা শৈথা অমগী মতুং ইন্না ১৮ শুবা চইচাদা মণিপুরী নিংথো ওইনা পানখিব
দিংঙু চীৎখেস্মা (ভেগচন্দ্র) গী মজাইবুংগো কালারাজা মুবা (নিংথোখোংগী নিংথো),
তখেলদগী যাঙ্গা চেকশিঙ্গা পুরকথিবা লৈ অদুবু গোপীনাথ লাইশঙ্গী চেকয়াদা থাবগ
য়ায়ননা তখেল্লৈ হায়না মিংথোনথি।

ମାଧ୍ୟମପୂର୍ବଗୀ ଲୈରାକ ଲୈହାଓଗା ଚନ୍ଦରବା ତଥେଲୈ ଲୈରାଏ ଆସ ଲମଦମ ଆସଗୀ ପୁରାରୀ ଅମସୁଂ କଳଚରଗା
ପୁନ୍ଦୁନା ଲୈରବା ଲୈରାଏ ଅମନି । ତ୍ରିପୁରା ଅମସୁଂ ମଣିପୁର ଅନୀଗୀ ମରିବୁ ଲୀପୁନ ଚେଣା ପୁନ୍ଦୁନା ଥମ୍ବିବ
ଆସଗୀ ମରବୁ ହିଦାକ ଅମଦି ଇନଶାଏ ଓଇନା ଶ୍ରୀଜିମ୍ବବଗୀ ରାଫମ୍ବୁ ଥେଣିନେ । କନାଶ୍ଵମା ହାୟନେ
କଥେଲାଦୀ ଯୋଜିବା ଲୋକୈକଷିତ୍ସେ ଅଶେବା ଅମତା ନତେ, ତଥେଲୈଗୀ ମିଉଟ୍ ଅନୋବା ମେଶୋଇ ଝାଜନି ।’
ଶେବା ଓହିଗେରା ଶେଂଦବା ଓହିଗେରା ମହାଓଡ଼ି ଲୋକୈଦୟଗୀ ତାଦେ । ହିରମ ଖୁଦିମନ୍ତା ଚନ୍ଦରବା
ଫମଗୀଦମକ ଚିଲହାଓ ଥିଦ୍ବୀ, ଯାଞ୍ଚା ଥୁନା ଚାଦା ନାଓଦା ଶନ୍ଦୋକନ୍ବି ତଥେଲୈ ଲୈରାଏବୁ ମୁଖଦିନବ
ନନ୍ଦମ ଥୋକଇ ।

দিভলপমেন্টতা চিরাহোব

ଟି ଏଇ ଡନା

ବାହି । ଶୁଫମ ନୋଷ୍ଟମ ମରାଂ କାଯଦବା, ଇନ୍ଦାଷ୍ଟ୍ରି ଲୈତବା, ବନ୍ଦ ଝାକେଦ, ଜେନରେଲ ଟ୍ରାଇକ, ହାୟଡ଼ ଇକୋନୋମିକ ଝାକେଦ ପ୍ରୋରେମ ମ୍ୟାମସିଦା ଲୈଙ୍ଗକ୍ଲା ଯେଂଦୁନା ଲୈଥୋକପା, ଚାହିଁ ଅମସିଦ ଇକୋନୋମିକ ଝାକେଦ ତୋଥିଦେ କୈଦୋଟେ ତୌରକିଣ ହାୟବା ଓମ୍ଦେ । ମଣିପୁରଦା ହାୟରେନା ମର ଓଇଦୁନା ଦରକାର ଓଇବା ଇସେଲିଏଲ କମୋଡ଼ିଟିଜ ପ୍ଲାମକ୍ରି ମମଳ ହାୟନିଂଗ୍ରେଇ ଲୈତନା ରାଇଇ ଅସିଗ୍ନ୍ସା ତାଙ୍ଗୀ ଅମଦା ନେସନଲ ଫୁଲ୍ ସିକୁରିଟି ଏଷ୍ଟି ଇମ୍ପଲିମେନ୍ଟ ତୌଦବା ଯାଦଦନା ତୋରକର୍ତ୍ତ ୨୦୧ ଏପ୍ରିଲ କୁନମଙ୍ଗ ଆଦୁସୁ ଚାହିଁ ଅନି ଚୋନ୍ହା ମୀୟାମ ପ୍ଲାମକ ହରାଓନେ ମର ଓଇନା ଶେଷ୍ଟକ ବାଂପଶ ଥେଂଲବସୁ ଥେଂନା ସରକାରନା ମୀୟାମ୍ବୁନୁଂଶବିରମାନେ ଖନ୍ଦୁନା ଆଦୁବୁ ଥବକ ଓହ୍ଲୋରକପା ମତମଦଦି ଏ ଏଲ ଏଶିଗ୍ନ୍ତି ଚେଗୀ ଗୋଦାଉନ ଓଇରମଦୁନା ବାଥୋକ ଓଇନ୍ଦ୍ରି ମଣିପୁରିଳୀ ମଫମ ଖରଦଦି । ମୀୟାମ୍ବା ହେଲ ଖଞ୍ଚିବିରେ ଫୁଲ୍ ସିକୁରିଟି ଏଷ୍ଟି ଅସିନା ମୀକୋତା କେଜି ୫ / ୫ ପ୍ରାଇ୍ସିଟିଦା, ଆଦୁଗା ଏ ବାଇକ ହୋଲ୍ଡର ଅମଦା କେ ଜି ୩୫ / ୩୫ ଏଷ୍ଟି ଅସିଗ୍ନ୍ତି ମନ୍ଦୁନା ଯାଓରି ହରାୟ, ଚିନି, ଗେଛ, କେରୋସି ମିରୋନ୍ବିନା ଅଞ୍ଚଳ ଉନବଦା ଲୁପା ଲିଶିଂ ତକକୀ ମତେ । ଶେଷ୍ଟକ ବାଂପା ହ୍ୟୁଅ ଅମଦା ଲୁପା ୧୧୦ ୧୨୦ ନା ଛେ କେଜି କୁମ କୁନ୍ତା, ହରାୟ, ଚିନି, ଗେଛ ଫଂହନବା ହାୟବସିବୁ ଚାଦଦନା ମୀଶବା ଯାଦେ ହାୟ ନନ୍ତା ମମାଙ୍ଗଦୁ ପଞ୍ଜିସ୍ତେ ଆରାମ୍ବଦ କରି ଅମତା ଚଂଦେ ହାୟନା ଆଦୁ ଓଇରବଦି ନଫସା ଦିଭଲପମେ ଲାକପା ଓଇରକ୍ଷା ନନ୍ତା । ମୀ ଓଇ ଖରନା ହାୟ, ନଫସା ଲାକ୍ରିପ୍ରେସୁ ଆଦୁ ହିୟେ, ଚାହିଁ ଆଦୁବୁ ମୀଔରେ ରାଖିଲୋନାଦୁ ମୁୟଂ ଫାବାଂତ୍ରିବା ମାଲ୍ଲ, ମସିଗ୍ନ୍ଦିମକ ଲେଫ୍ ପାର୍ଟି ଅମସୁ ରାଖିଲୋନ ମାନବା କାଙ୍ଗବୁନା ଚାର୍ଚ

Digitized by srujanika@gmail.com

କ୍ୟା ଚଞ୍ଚଳା ମତମଦୁଣ୍ଡି ଡୋ. ମନମୋହନନୀ କୋଂଗ୍ରେସ ଲୈଙ୍ଗାନା ହନବା ଲୈତନା ଭାରତ ପୁଷ୍ପମା ଅନ୍ଦୋଳନ ତୌଦୁନା ତଳକରଖିବଦୁଣ୍ଡି ଫଳନା ମୀଯାମଣି ଚାକଥୀଓ ହାନ୍ଦନବା ବିଲ ଅସି ପାସ ତୌରକଥିବନି । ଅନ୍ଦୁମଣିପୁରାନ୍ଦି ଚାଉଥ୍ର୍ପା ଭାରତ ଅମଗୀ, ଚାଉଥ୍ର୍ପା ମଣିପୁର ଅମଗୀ ମଙ୍ଗଲିବା ବି ଜେ ପିଗୀ ପ୍ରାଇଟ୍ ମିନିଷ୍ଟର ମଣିପୁରଗୀ ବି ଜେ ପିଗୀ ଟିଫି ମିନିଷ୍ଟର ଅନିନ୍ତି ଫୁଦ ସିକୁରିଟି ଏଷ୍ଟ ଚେଂଗୀ ମରମଦା କରିସୁ ହୟାତ୍ରି ତାଦୁନା ଯେଥୁଦୁନା ଲୈରି, ନୁମିଏ ଖୁଦିଂଗୀ ନଫସାଗୀ ଚେଂ ଫଂହନବିଯୁ, ମାଞ୍ଚିବା ଚେଂ ଥିବିଯୁ ଥା ଅସୁକ ଚେଫଂଦେ ହାଯନା ଲୀଦିଂ ପାଉଚେ କଥାଦା ନୁମିଏ ଖୁଦିଂଗୀ ଲୋଟାରିବନି ମନ୍ତ୍ର ମଶାନସୁ ଚେଂ ମାଞ୍ଚଦନବି ମେକାନିଜମ ପଥୋକ୍ରିନ ହାଯିବନି ।

ଅଥବା କେନ୍ଦ୍ର ଖରା ନକ୍ଷା ମଣିପୁରଦା ନଫସା ମଧ୍ୟ ଫନା ଇମପିଲିମେଟ୍ ତୋଡ଼ି ମୀଯାମ୍ବା ଲାଉଡ଼ା ଲାଉଡ଼ା,
ନା ତାଥିବା ଖରଦି ଲୈରମାନେ । ଇମପିଲିମେଟ୍ ତୋବଦା କୟାମ ଲୁବା ଜାଣନୋ, କେନ୍ଦ୍ର ଅମଦଦି ଲୁପା ଲାଖ କୁଞ୍ଚ
ନିଫୁ ଶିଂଗ୍ରେଖବଣୀ ପାଉ ମୀଦିଆଦା ତାବା ଫଂଥି ଆନ୍ଦା ଲୈଙ୍କାକ ଅମଦି ମରି ଲୈନବଶିଂନା ଇରେବାବ
ଇରମଦମ ମଣିପୁର ଚାଉଥେନଗେ ଖନବିରଗଦି ରାଖଳ ସଞ୍ଚିବୀୟ, ମେଟରିଏଲ ବଳ୍କ୍ଷୀ ରାହତୋକ ମୟୁ
ତବୀୟ । ମୀଯାମ ଅସେ ଇତିହାସକି ଚିନ୍ତାଂ ଲାମାଯନି ଲାହିରିକ ଖକ୍ତା ଇତିହାସ ନନ୍ତେ । ମରମ ଅଦୁନ
ଲୈବାକ ଚାଉଥେ ଥୌରାଂଗିଦମକ ଅଚୋବା ଇନଷ୍ଟିଟ୍ୟୁସନ, ଅଚୋବା ହୋଲ, ଲମ୍ବି ଥୋଂ, ଓଭର ବ୍ରିଜ,
ବିରଂବୋଦ, ମାର୍କେଟ ମଥଲ କୟାଗୀ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟଶିଂଗୀ ମରକ୍ତା ଟୈଥେ ଲୋଖୋଂଗୀ, ଦବଲ କ୍ରେପିଂଗୀ
ଫାର୍ମିଂଗ୍ରୀ ନହାରୋଲିଶିଂଗୀ ଶେଷୋକ ଲମ୍ବି ମରାଓଡ଼ିନା ନଫସା ଫଜନା ଇମପିଲିମେଟ୍ ତୋନବା ହେଣବିବୀୟ
ନନ୍ତ୍ରଗଦି ଟିପା ଇପୁଶିଂଗୀ ପାଉରୋ “ଚାନବା ଲୈତେ ତଥେନଥାଂ” ହାୟବଦୁ ନୀଏଶିଂବୀୟ ଅୁଚ୍ଚମ୍ବନି । ପୁର
ଯା ଓଦ୍ବଦଦା ପାମ୍ବେ କୟା ଥିରକନି, ଲୁଟ୍-ପାଣ, ହରାନ-ଚିନ୍ତି, ଲାକପା-ମୁନବା କ୍ରାଇମ କୟା ମତମଦୁନ
ମାଞ୍ଚିନି ଅଫବା ଇନଫାର୍ମଟିକ୍ସ କରିଗୀ ମଞ୍ଚନ । ॥

ମରୋଳ ଥୋକପା ଲାଇସେନ୍ସ

